

UZASADNIENIE
do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie
z dnia 2025 r.

Stosownie do art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 884) uznanie za rezerwat przyrody obszarów następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem.

Rezerwat przyrody „Kąty” jest położony w województwie lubelskim, w powiecie zamojskim, na terenie gminy Zamość.

Zgodnie z ewidencją gruntów i budynków powiatu zamojskiego, rezerwat przyrody „Kąty” swoim zasięgiem obejmuje działki ewidencyjne o numerach 1706/1 i 323/1 obrębu Wieprzec Wychody, o łącznej powierzchni 7,03 ha.

Całość gruntów rezerwatu jest własnością organizacji ekologicznej Klub Przyrodników z siedzibą w Owczarach w województwie lubuskim.

Fizjograficznie niniejszy rezerwat zlokalizowany jest w granicach mezoregionu Kotlina Zamojska. Wymieniony mezoregion należy do makroregionu Wyżyna Lubelska, który wchodzi w skład podprowincji Wyżyna Lubelsko-Lwowska, prowincji Wyżyny Polskie oraz megaregionu Pozaalpejska Europa Środkowa.

Na obszarach graniczących z rezerwatem wyznaczono otulinę obejmującą obszar o powierzchni 3,82 ha. Zgodnie z ewidencją gruntów i budynków powiatu zamojskiego otulina rezerwatu przyrody „Kąty” swoim zasięgiem obejmuje fragmenty działek ewidencyjnych o numerach: 36, 263, 272, 321, 322, 326, 329, 330, 334, 342, 1667, 1668, 1670, 1708, 1665/1, 1666/1, 319/1, 320/2, 327/1, 328/1 obrębu ewidencyjnego obrębu Wieprzec Wychody.

Celem ochrony rezerwatu przyrody „Kąty” jest zachowanie cennych zbiorowisk roślinności kserotermicznej z dużym udziałem gatunków rzadkich, w tym objętych ochroną prawną.

Rezerwat „Kąty” obejmuje zbocza wzniesienia kredowego (287,8 m n.p.m.) położonego między wsiami Wychody i Kąty Drugie. Natomiast otoczenie wzgórza i jego wierzchowinę zajmują pola uprawne.

Na terenie rezerwatu „Kąty” dominują murawy inicjalne wykształcające się na odłogach (w miejscach w przeszłości użytkowanych jako grunty orne). Cechują się one stosunkowo dużym udziałem gatunków łąkowych z klasy *Molonio-Arrhenetheretea*, zwłaszcza: rajgrasu wyniosłego *Arrhenatherum elatius*, świerzbownicy polnej *Knautia arvensis* i marchwi zwyczajnej *Daucus carota*. Z klasy *Festuco-Brometea* znaczny udział mają w nich pszeniec różowy *Melaphyrum arvense*, driakiew żółta *Scabiosa ochroleuca*, aster gawędka *Aster amellus* oraz gorysz alzacki *Peucedanum alsaticum* i lebidzka pospolita *Origanum vulgare* z klasy *Trifolio-Geranietea*. Obok muraw inicjalnych występują zbiorowiska, w których dominującym gatunkiem jest kłosownica pierzasta *Brachypodium pinnatum*. Są to murawy wykształcone na glebach głębszych, o charakterze bardziej mezofilnym, z dużym udziałem gatunków okrajowych, głównie goryszu siniego *Peucedanum cervaria*, ciemniżyka białokwiatowego *Vincetoxicum hirsutum*, koniczyzny długokłosowej *Trifolium rubens*, bodziszka czerwonego *Geranium sanguineum*, zawilca wielkokwiatowego *Anemone sylvestris*, rzepiku pospolitego *Agrimonia eupatoria* i fioleka kosmatego *Viola hirta*.

Flora rezerwatu liczy blisko 200 gatunków, w tym 34 gatunki rzadkie, w tym 11 gatunków objętych ochroną ścisłą np. aster gawędka *Aster amellus*, dziewięciśł popłocholistny *Carlina acanthifolia* subsp. *utzka*, miłek wiosenny *Adonis vernalis*, zawilec wielkokwiatowy *Anemone sylvestris*, dzwonek syberyjski *Campanula sibirica*, buławnik wielkokwiatowy *Cephalanthera damasonium*, powojnik prosty *Clematis recta*, storczyk kukawka *Orchis militaris*, ciemniżyca czarna *Veratrum nigrum*, len złocisty *Linum flavum*, kosaciec bezlistny *Iris aphylla*, wiśnia karłowata *Prunus fruticosa*.

Cennym elementem rezerwatu „Kąty” jest fauna bezkręgowców związanych z murawami kserotermicznymi. Stwierdzono w nim występowanie wielu rzadkich i zagrożonych gatunków. Niektóre z nich to gatunki reliktowe, które zachowały się jedynie na terenie projektowanego rezerwatu oraz na kilku stanowiskach na terenie Polski. Z rzadkich gatunków bezkręgowców wymienić można: z prostoskrzydłych: pstrokaczka ukraińskiego *Poecilimon ucrainicus*, siodlarkę stepową *Ephippiger ephippiger*, świerszczyka szarego *Modicogryllus frontalis*, długoskrzydłaka sierposza *Phaneroptera falcata*; z pluskwiaków prostoskrzydłych *Macrothylus herrichi*; z muchówek: *Sarcophaga nemoralis*, *Liomyza asteris*, *Phytomyza heracleana*, *Phytomyza peucedani*; z motyli: paż królowej *Papilio machaon*, modraszek lazurek *Polyommatus thersites*, *Aspilapteryx limosella* (Wawerski i in. 2002).

Teren rezerwatu przyrody objęty jest ochroną w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 w formie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Kąty PLH060010. Podlega tu ochronie siedlisko priorytetowe kwietne murawy kserotermiczne ze związku *Cirsio-Brachypodium pinnati* (kl. *Festuco-Brometea*) z istotnymi stanowiskami storczykowatych *Orchidaceae* (6210*-3) oraz obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*.

Z uwagi na wyżej wymienione warunki siedliskowe terenu oraz bogactwo gatunków roślin i zwierząt, obiekt w pełni spełnia definicję rezerwatu przyrody podaną w art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody tj. obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

W niniejszym akcie prawnym, wykorzystując dane systemu informacji przestrzennej, wprowadzono załączniki w postaci mapy rezerwatu oraz wykaz współrzędnych punktów załamania granic sporządzonych w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. z 2024 r. poz. 342 z późn. zm.).

Nadzór nad przedmiotowym rezerwatem będzie sprawował Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie.

Projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia rezerwatu przyrody „Kąty” został poddany konsultacjom społecznym. W ramach konsultacji wniesiono/nie wniesiono uwag do wyżej wymienionego dokumentu.

Projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia rezerwatu przyrody „Kąty” został zaopiniowany pozytywnie przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody, działającą przy Regionalnym Dyrektorze Ochrony Środowiska w Lublinie, uchwałą nr ... z dnia 2025 roku.

Projekt niniejszego aktu prawa miejscowego, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 428), został uzgodniony przez Wojewodę Lubelskiego, pismem z dnia2025 roku, znak